

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 24.4.2009
COM(2009) 192 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

**Raport intermediar privind energia regenerabilă:
Raportul Comisiei în conformitate cu articolul 3 din Directiva 2001/77/CE, articolul 4
alineatul (2) din Directiva 2003/30/CE și privind Planul de acțiune al UE pentru
biomasă, COM(2005)628**

(SEC (2009)503 final)

1. INTRODUCERE

În 1997, Comisia a publicat o Carte albă privind energia regenerabilă¹, care anunța obiectivul de a dubla la 12% ponderea utilizării energiei regenerabile în Uniunea Europeană până în 2010. Elaborarea acestei politici privind energia regenerabilă a fost motivată de necesitatea de a răspunde preocupărilor legate de durabilitate apărute o dată cu schimbările climatice și poluarea aerului, de a îmbunătăți securitatea aprovizionării cu energie a Europei și de a dezvolta competitivitatea europeană și inovarea industrială și tehnologică. Cartea albă a anunțat, de asemenea, o strategie și un plan de acțiune privind energia regenerabilă, evidențiind necesitatea de a dezvolta *toate* resursele regenerabile de energie, de a crea cadre politice stabile și de a îmbunătăți sistemele de planificare și accesul energiei regenerabile la rețeaua electrică.

Un element esențial al planului de acțiune a fost elaborarea unei legislații la nivel european pentru a oferi un cadru politic stabil și pentru a clarifica evoluția energiei regenerabile prognozată în fiecare stat membru. Cele două acte legislative cheie (Directivele 2001/77/CE și 2003/30/CE) stabilesc obiective orientative pentru toate statele membre și acțiunile necesare pentru a ameliora creșterea și dezvoltarea în domeniul energiei regenerabile și accesul energiei regenerabile la rețea. Mai mult, în 2005 a fost adoptat un Plan de acțiune pentru biomasă², pentru a aduce în centrul atenției necesitatea ca statele membre să dezvolte resursele de biomasă ale Europei.

Au fost elaborate evaluări și rapoarte periodice privind progresul UE spre obiectivele sale pentru 2010 și privind eforturile sale generale de a dezvolta energia regenerabilă. Atât rapoartele publicate în 2007, cât și Foaia de parcurs pentru energia regenerabilă³ au evidențiat lentul progres înregistrat de statele membre și probabilitatea ca UE în întregul său să nu își îndeplinească obiectivele pentru 2010. Foaia de parcurs a explicat eventualele motive aflate la baza acestei situații, care includeau caracterul pur orientativ al obiectivelor naționale și mediul investițional nesigur creat de cadrul juridic existent. Așadar, Comisia a propus un cadru nou, mai riguros, pentru a stimula dezvoltarea energiei regenerabile și obiective mai puternice, cu caracter obligatoriu din punct de vedere juridic, pentru 2020. În urma unei ample consultări publice desfășurate în 2007 și bucurându-se de aprobarea Consiliului European⁴ și a Parlamentului⁵, Comisia a propus noi texte legislative care să vizeze toate sursele regenerabile de energie și care să stabilească noi obiective pentru 2020 în vederea garantării unui cadru de reglementare stabil pentru deceniul următor. În prezent s-a convenit asupra acestei noi Directive privind energia regenerabilă⁶.

Scopul prezentului raport este de a oferi informații privind progresul realizat după rapoartele din 2007, conform prevederilor din cele două Directive actuale (2001/77/CE și 2003/30/CE),

¹ COM(1997)599 "Energy for the future: renewable sources of energy" („Energie pentru viitor: sursele energetice regenerabile”)

² COM(2005)628 "Biomass Action Plan" („Planul de acțiune pentru biomasă”)

³ COM(2006)848 „Foaia de parcurs pentru energia regenerabilă”

⁴ Concluziile Consiliului Uniunii Europene, Doc. 7224/1/07 REV 1, din 2 mai 2007.

⁵ Raportul A6-0287/2007 al Parlamentului European din 20.07.2007

⁶ În paralel, Comisia a modificat Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, (JO C 82, 1.4.2008 p1). Mai mult, Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare (JO L 214, 9.8.2008 p. 3) permite excepții pe categorii în anumite condiții. Ambele măsuri sunt relevante pentru ajutoarele de stat pentru energia regenerabilă.

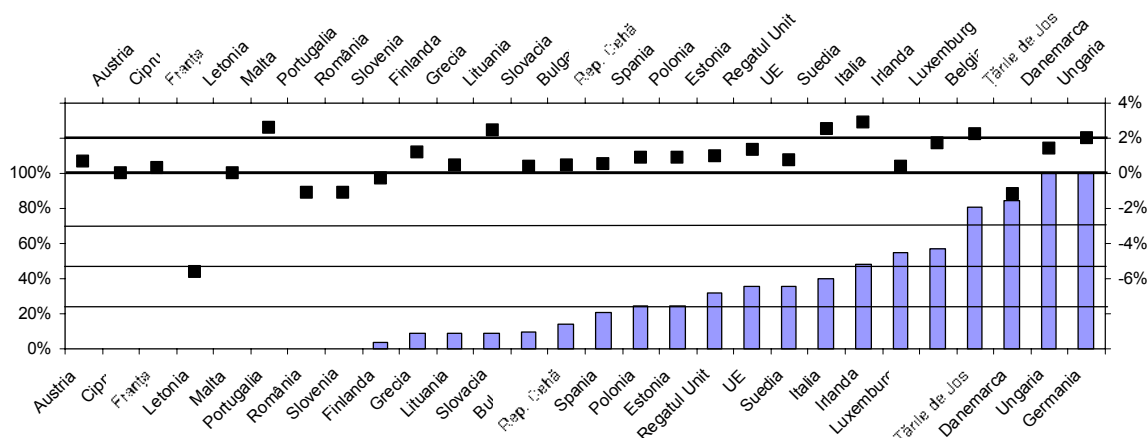
concentrându-se asupra datelor din perioada 2004-2006 sau 2007⁷. Prezentul raport pregătește, de asemenea, etapele viitoare, descriind stadiul progresului înregistrat în prezent în dezvoltarea energiei regenerabile și explicând modul în care noul cadru va stimula creșterea în domeniul energiei regenerabile, inclusiv biomasa, în anii imediat următori.

2. ELECTRICITATE DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE

Articolul 3 alineatul 4 din Directiva 2001/77/CE solicită Comisiei publicarea unor rapoarte bianuale privind evaluarea progreselor statelor membre spre obiectivele naționale orientative în domeniul energiei regenerabile. Ultimul raport⁸ a evidențiat că, deși au fost înregistrate progrese mulțumitoare în ultimii ani, se estimează că UE ar urma să ajungă în 2010 la o pondere de energie regenerabilă de 19%, nu la obiectivul de 21%⁹. Raportul a constatat că până acum creșterea a fost înregistrată în cea mai mare parte în domeniul energiei eoliene într-un număr limitat de state membre. Mai mult decât atât, raportul a menționat că a fost necesară inițierea procedurilor de încălcare a dreptului comunitar împotriva unor state membre.

După publicarea raportului respectiv, rata de creștere a electricității verzi a sporit. Datele Eurostat arată o pondere de 15,7%¹⁰ pentru UE în 2006, în creștere față de 14,5% în 2004, dar, cu toate acestea, analiza Comisiei sugerează că obiectivul de 21% în 2010 nu va fi îndeplinit fără un efort suplimentar semnificativ.

Progresul înregistrat spre obiectivul din 2010 (coloanele și axa din partea stângă) și schimbarea ponderii de electricitate regenerabilă în statele membre în perioada 2004-2006 (punctele și axa din partea dreaptă).

Sursa: pe baza datelor normalizate ale Eurostat din 2006 și a obiectivelor pentru 2010

⁷ Există date pentru 2007 privind biocombustibilii, dar încă nu există date coerente din 2007 privind electricitatea pentru toate statele membre. Din acest motiv, pentru electricitate sunt folosite cele mai recente date ale Eurostat, din 2006.

⁸ COM(2006)849 „Raport privind progresul realizat în domeniul surselor de energie regenerabile”.

⁹ Acesta este un obiectiv de 21% pentru *electricitatea* din surse energetice regenerabile pentru 2010. Nu trebuie confundat cu obiectivul pentru 2020 stabilit de noua directivă privind energia regenerabilă, și anume o pondere de 20% din *totalitatea* energiei (nu doar din electricitate). Estimările Comisiei sugerează că această pondere totală de 20% pentru 2020 va impune o pondere de aproximativ 33% a energiei regenerabile în sectorul electricității.

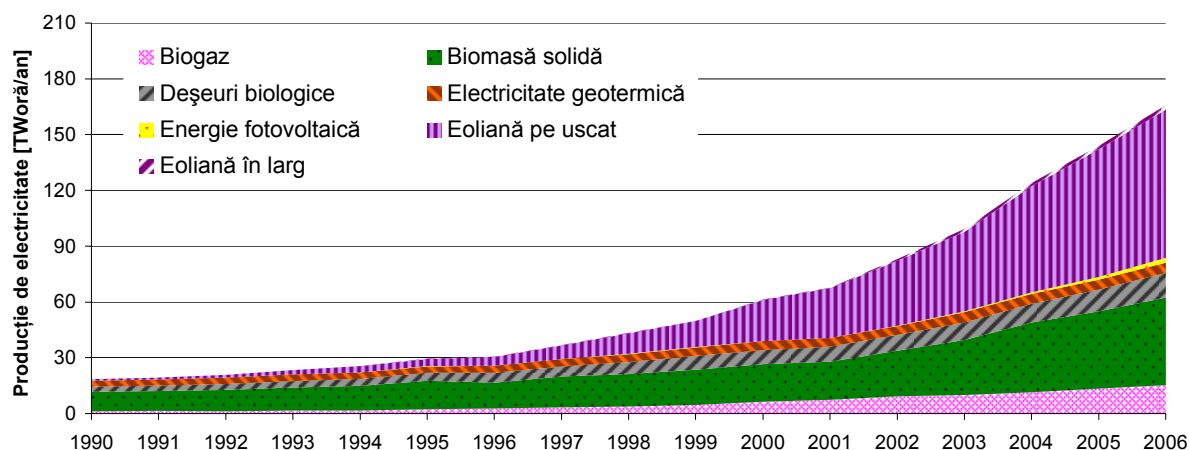
¹⁰ Pe baza hidroenergiei normalizate, urmând o metodă a Eurostat (care poate fi diferită de metodele aplicate în unele state membre).

Din graficul de mai sus reiese clar că statele membre ating toate nivelurile de performanță: Ungaria și Germania¹¹ și-au îndeplinit deja obiectivele, iar alte câteva țări încă mai trebuie să depună toate eforturile în următorii doi ani, evidențiind necesitatea întreprinderii unor acțiuni rapide și eficiente pentru a începe dezvoltarea. Datorită creșterii de peste două puncte procentuale în șase state membre (de exemplu, a crescut de la 10,6% la 12,6% în Germania), ponderea electricității regenerabile a UE a crescut cu aproape 1,5 puncte procentuale în ultimii doi ani (de la 14,4% la 15,7%). Totuși, acest rezultat ascunde ineficiența eforturilor depuse în ultima perioadă de aproximativ șapte state membre în care ponderea a stagnat sau chiar a scăzut¹².

¹¹ Totuși, scăderea reală a ponderii de electricitate regenerabilă a Ungariei s-a produs, de fapt, între 2005 și 2006.

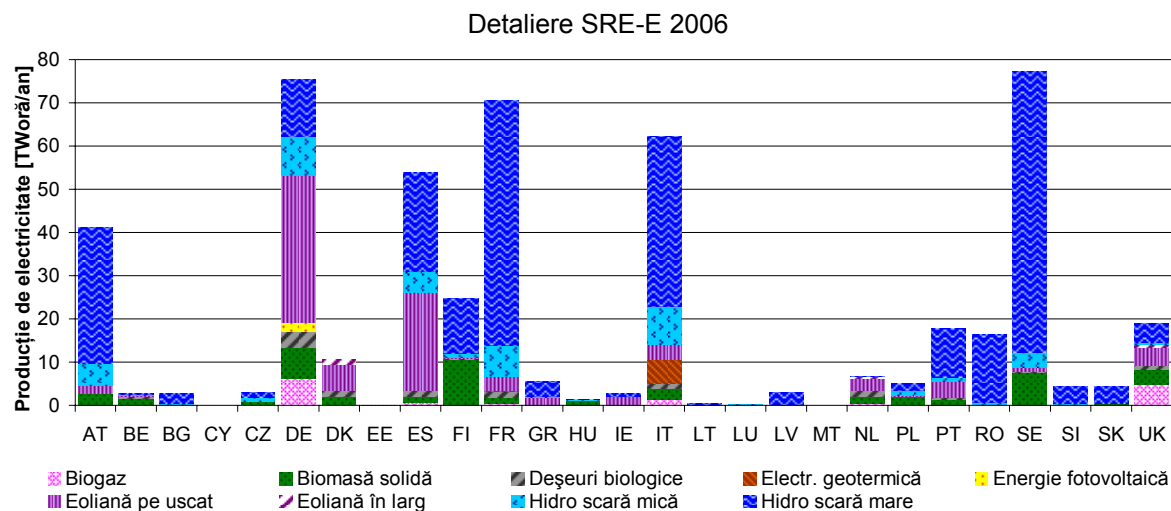
¹² Totuși, situația Letoniei este determinată mai mult de creșterea accelerată a cererii de electricitate decât de ușoara scădere a producției de electricitate din surse energetice regenerabile.

Creșterea energiei regenerabile se datorează eforturilor unui număr mic de state membre, iar gama tehnologiilor utilizate¹³ este, de asemenea, limitată:

Sursa: Raportul final "Promotion and growth of renewable energy sources and systems", Ecofys et al. (exclusiv hidroenergia)

Este clar că în domeniul utilizării biomasei solide și energiei eoliene s-a înregistrat cea mai marcată creștere. Din analiza fiecăreia dintre aceste tehnologii în parte la nivel național reiese clar, din nou, că doar câteva state membre au determinat în cea mai mare parte progresul UE, alte state membre înregistrând progrese limitate sau chiar niciun progres.

Sursa: Raportul final "Promotion and growth of renewable energy sources and systems", Ecofys et al. (exclusiv hidroenergia).

2.1. Motive ale diferențelor dintre ratele de progres

O analiză anterioară privind diferitele sisteme de sprijin¹⁴ ale statelor membre arată că stabilitatea este o caracteristică esențială a unui sistem eficace, deoarece facilitează investițiile. Prin urmare, sistemele discontinue a căror finanțare se epuizează, precum și schimbările politicilor și reglementărilor împiedică dezvoltarea electricității regenerabile. În pofida unor ameliorări, precum crearea unor tarife fixe cu prime (premium feed-in tariffs) și o diferențiere mai detaliată a subvențiilor pentru tehnologii, este în continuare esențială îmbunătățirea sistemelor de sprijin, mai ales pentru statele membre care înregistrează progrese lente.

¹³ Hidroenergia a rămas aproape constantă și a fost exclusă din graficul privind dezvoltarea.

De asemenea, unele bariere independente de costuri reprezintă constrângeri semnificative pentru creșterea electricității regenerabile. Iată de ce Directiva 2001/77/CE solicită întreprinderea de acțiuni pentru îmbunătățirea informării consumatorilor (crearea garanțiilor de origine), reformarea procedurilor administrative și asigurarea unui mai bun acces la rețea al electricității regenerabile.

Examinarea regimului garanției de origine arată că acesta nu a fost încă aplicat pe deplin de toate statele membre, din cauza problemelor de încredere, a dublei contabilizări și a riscului comercializării aceleiași energii către două grupuri diferite de consumatori. Acest lucru a subminat piața de consum pentru electricitate regenerabilă în general, o piață care ar fi putut reprezenta încă o sursă de venituri și, prin urmare, de investiții.

Deși Directiva 2001/77/CE permite statelor membre să ajungă la acorduri privind transferarea unor garanții de origine care să fie luate în calcul pentru îndeplinirea obiectivului într-un alt stat membru (permițând unui stat membru să își îndeplinească obiectivul într-un mod mai rentabil), nu au fost stabilite astfel de acorduri și nu au avut loc astfel de transferuri.

Procedurile administrative legate de planificarea și dezvoltarea capacității producătoare de energie regenerabilă au făcut obiectul unei atente examinări în rapoartele precedente ale Comisiei¹⁴. Totuși, se pare că nu s-au realizat suficiente progrese în legătură cu niciuna dintre recomandările Comisiei privind reformele administrative. Procedurile sunt, în continuare, complicate, fiind necesară consultarea mai multor autorități atunci când se solicită autorizații de construcție, de dezvoltare sau de mediu. Studiile sugerează că duratele prea îndelungate și incertitudinea procesului continuă să constituie blocaje majore.

Problemele legate de obținerea unei conexiuni la rețeaua de electricitate sunt adesea rezultatul lipsei unor reglementări adecvate privind conectarea la rețea și al insuficientelor resurse administrative angajate în prelucrarea cererilor. Problemele tehnice reprezintă, de asemenea, un impediment, din cauza capacității limitate a rețelei de a încorpora mai multă electricitate regenerabilă variabilă și din cauza lipsei generale a unei strategii de soluționare a problemei. Există și constrângeri financiare, provocate de reglementările diferite și adesea netransparente privind taxarea conexiunilor și există riscul discriminării împotriva producătorilor de energie mai mici și distribuiți, în favoarea marilor producători de energie convențională care aglomerează rețeaua.

Problemele legate de accesul la rețea evidențiază rolul marilor producători de energie pe pieța internă nu tocmai perfect competitivă. De asemenea, imperfecțiunile pieței energetice, evidențiate recent în cel de-al treilea pachet al Comisiei privind piața internă a energiei¹⁵, au contribuit la dificultatea producătorilor de electricitate regenerabilă de a obține acces la piață și de a intra în concurență loială. Această problemă a fost abordată, de asemenea, de Comisie, iar adoptarea și punerea în aplicare în timp util a pachetului vor garanta întreprinderea unor acțiuni importante pentru crearea unor condiții de egalitate pe piața energetică.

2.2. Proceduri privind încălcarea dreptului comunitar

Cauzele lentului progres în dezvoltarea electricității regenerabile menționate mai sus nu sunt noi. Directiva 2001/77/CE le abordează în mod explicit. Totuși, în pofida directivei și în ciuda monitorizării și îndrumărilor Comisiei Europene, unele state membre nu au întreprins măsuri adecvate. Din 2004 și până în prezent, Comisia a fost obligată să inițieze 61 de proceduri

¹⁴ SEC(2008)57 "The support of electricity from renewable energy sources" („Susținerea energiei provenite din surse regenerabile de energie”).

¹⁵ Inclusiv COM(2007)531 „O propunere de Regulament de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică.”

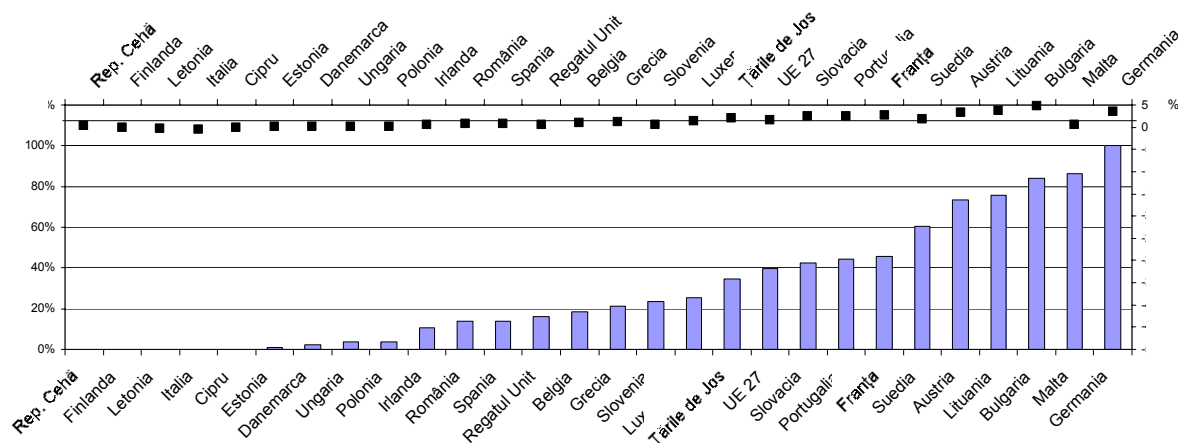
privind încălcarea dreptului comunitar împotriva statelor membre care nu au respectat dispozițiile directivei. Italia este țara cu cele mai multe cauze, 13, urmată de Spania cu 6, Austria cu 4 și Cehia, Franța, Letonia și Polonia cu câte 3 cauze fiecare. Dintre aceste 61 de cauze, 16 nu au fost încă soluționate. Comisia Europeană va continua să monitorizeze respectarea directivei de statele membre și va iniția cauze privind încălcarea dreptului comunitar ori de câte ori va fi necesar. Totuși, puținele progrese realizate și numărul procedurilor de încălcare a dreptului comunitar implică, de asemenea, existența unui cadru juridic insuficient de puternic. Acesta este unul dintre motivele elaborării noii directive privind energia regenerabilă.

3. ENERGIA REGENERABILĂ ÎN SECTORUL TRANSPORTURILOR

Directiva privind energia regenerabilă în sectorul transporturilor (Directiva 2003/30/CE) solicita statelor membre să stabilească obiective privind ponderea energiei regenerabile care să înlocuiască benzina și motorina în transporturi în 2005 și 2010, stabilind 2% și respectiv 5,75% ca valori de referință în punctele inițiale. Este cunoscută sub numele de „Directiva biocarburanților”, deoarece, în practică, conform așteptărilor, biocarburanții vor contribui aproape în întregime la ponderea energiei regenerabile utilizate în acest sector până în 2010.

Raportul intermediar din ianuarie 2007¹⁶ a arătat că, în 2005, biocarburanții au avut o pondere de 1% în UE, doar Germania și Suedia îndeplinindu-și obiectivele de referință.

Progresul înregistrat spre obiectivele naționale pentru 2010 (coloanele și axa din partea stângă) și schimbarea ponderii carburanților regenerabili pentru transport în statele membre în perioada 2004-2006 (punctele și axa din partea dreaptă).

Sursa: Rapoartele privind statele membre pentru 2006 și 2007 și EurObserver Biofuels Barometer

Producția de biocarburanți a progresat mult mai rapid în 2006 și 2007 decât în anii anteriori. În 2007, în transportul rutier, biocarburanții au fost utilizați în proporție de 2,6% (8,1 Mtep). Ponderea biocarburanților a crescut cu 1,6% în perioada 2005-2007, în comparație cu 0,5% în perioada 2003-2005. Dacă creșterea ar continua în acest ritm, în 2010 s-ar ajunge la o pondere de 5%.

În 2007, biomotorina a reprezentat 75% (6,1 Mtep) din carburanții regenerabili din sectorul transporturilor, fiind importată în proporție de 26%. Bioetanolul a constituit 15% (1,24 Mtep), fiind importat în proporție de 31%. Restul de 10% reprezintă uleiul vegetal pur consumat în Germania, Irlanda și Țările de Jos și biogazul utilizat în Suedia. Nu a fost raportat consumul

¹⁶ COM (2006)845 Raport asupra progresului înregistrat în domeniul biocarburanților.

altor tipuri de energie regenerabilă în sectorul transporturilor. Utilizarea hidrogenului din orice sursă rămâne nesemnificativă; puțină electricitate din surse regenerabile de energie este folosită în transportul rutier.

Bioetanolul importat a jucat un rol semnificativ pe piața europeană pentru o perioadă, reflectând costurile mai scăzute ale producției de etanol din de trestie de zahăr tropicală mai ales în Brazilia. Importurile nete de bioetanol au crescut de la 171 kilotone în 2005 la 397 kilotone în 2007. Echilibrul comercial al UE în privința biomotorinei a trecut de la pozitiv în 2005 (355 kilotone exportate) la negativ în 2007 (1,8 Mtep biomotorină importate). O cauză majoră a acestei schimbări a fost prețul mai redus al esterului metilic din ulei de soia din Statele Unite. Au existat motive pentru a crede că acest preț reflecta faptul că biocarburantul a beneficiat de subvenții în Statele Unite și a fost oferit la prețuri (și chiar cu costuri) mai reduse decât cele ale producției europene. În urma unei plângeri oficiale a industriei europene a biomotorinei, Comisia Europeană a inițiat o investigație formală în iunie 2008, iar în martie 2009 a impus taxe antidumping și taxe compensatorii provizorii.

3.1 Motive ale diferențelor dintre ratele de progres

Dezvoltarea mai rapidă a biocarburanților începând cu anul 2005 reflectă ampla dezvoltare a sistemelor de sprijin la nivelul statelor membre. Scutirile de taxe și obligațiile legate de biocarburanți sunt în continuare instrumentele cele mai utilizate de statele membre pentru promovarea biocarburanților. În perioada 2005-2006, toate statele membre, cu excepția Finlandei, au folosit scutirile de accize drept principala măsură de sprijin, obligațiile legate de biocarburanți fiind folosite de doar trei țări. Din 2007, peste jumătate dintre statele membre au adoptat obligații privind folosirea amestecurilor, în cele mai multe cazuri în combinație cu niveluri de taxare parțială dar aflate în creștere. Unele țări folosesc un mecanism de cote și oferte. Acest mecanism permite guvernelor să decidă cu privire la cantitatea de biocarburanți care trebuie furnizată în fiecare an, generând astfel o regularizare a pieței.

Progresele rezultate în urma scutirilor de taxe și a noilor măsuri, precum obligațiile legate de biocarburanți, sunt încă vizibile în prezent. Statele membre care au înregistrat progrese peste medie în domeniul utilizării biocarburanților între 2005 și 2007 (a se vedea graficul de mai sus) dovedesc acest lucru. De asemenea, după cum reiese din grafic, nouă state membre nu înregistrează sau înregistrează foarte puține progrese spre obiectivele lor naționale, punând sub semnul întrebării îndeplinirea acestora.

3.2. Proceduri privind încălcarea dreptului comunitar

Din 2005 și până în prezent, Comisia a inițiat 62 de proceduri privind încălcarea dreptului comunitar împotriva statelor membre care nu au respectat dispozițiile directivei, multe dintre aceste proceduri referindu-se la nerespectarea obligațiilor de raportare sau la nestabilirea obiectivelor naționale în conformitate cu valorile de referință din directivă. Italia, Grecia și Finlanda au avut cele mai multe cauze, 5 fiecare, fiind urmate de Franța, Danemarca și Irlanda cu 4 și apoi de Ungaria, Austria, Luxemburg, Portugalia și Slovacia cu 3. Aceste cauze au fost soluționate cu succes. Comisia Europeană va continua monitorizarea progreselor statelor membre spre îndeplinirea obiectivelor.

3.3. Impacturi economice și asupra mediului

În conformitate cu dispozițiile Directivei 2003/30/CE, prezentul raport intermediar ar trebui să acopere câteva aspecte economice și de mediu legate de dezvoltarea biocarburanților.

Din punct de vedere economic, creșterea gradului de utilizare a biocarburanților a contribuit la securitatea aprovizionării reducând carburanții fosili și diversificând consumul de carburanți în UE. În UE, în 2007, utilizarea biocarburanților a dus la reducerea consumului de benzină și motorină cu 1593 milioane de litri, respectiv 7730 milioane de litri. Aceste cifre reprezintă

aproape 3% din consumul total de carburanți al transportului rutier în UE. Având în vedere obiectivele pentru 2010 (și 2020), acest procent va crește în mod cert.

Sectoarele biomasei și biocarburanților au contribuit, de asemenea, la economia UE generând locuri de muncă suplimentare. În 2005, utilizarea locală a biomasei a echivalat cu 600 000 de angajați, sistemele pe biomasă centralizate și biocarburanții au contribuit cu peste 100 000 de angajați, iar biogazul cu circa 50 000. Mai mult, agricultura și silvicultura joacă un rol important în aprovizionarea cu carburanți a tehnologiilor pentru producerea energiei din biomasă. Activitatea agricolă legată de sectorul energiei regenerabile produce o valoare adăugată brută de peste 9 miliarde EUR pe an¹⁷.

Economia netă de gaze cu efect de seră realizată în UE datorită biocarburanților introduși pe piață și consumați în 2006 și 2007 s-a ridicat la 9,7 (respectiv 14,0) milioane de tone echivalent CO₂¹⁸. Această estimare ține cont de faptul că, în cea mai mare parte, consumul de biocarburanți în UE a fost realizat prin reutilizarea terenurilor agricole recent abandonate sau prin încetinirea ratei abandonării terenurilor în UE. Situația poate fi diferită în privința biocarburanților importați sau a biocarburanților produși din materii prime importate, iar ponderea biocarburanților importați este în creștere (deși se datorează în mare măsură subvențiilor SUA pentru exporturile de biomotorină). În acest context, Comisia analizează în prezent problema schimbării indirecte a utilizării terenurilor și eventualele reacții la nivelul politicilor.

Producția de biocarburanți contribuie, de asemenea, la intensificarea și mai accentuată a producției agricole în UE, ceea ce poate spori presiunea asupra utilizării unor terenuri cu o valoare ridicată din punctul de vedere al biodiversității și cu rezerve de carbon conținute în sol și asupra utilizării îngrășămintelor. Totuși, poate reduce rata abandonării terenurilor, cu efecte pozitive asupra eroziunii și a prevenirii incendiilor și asupra conservării peisajului și biodiversității. În conformitate cu noile directive privind energia regenerabilă și calitatea carburanților, operatorii economici și statele membre trebuie să raporteze în mod mai detaliat schimbările de utilizare a terenurilor și alte impacturi asupra mediului datorate producției sporite de biocarburanți. În documentul de lucru al serviciilor Comisiei se găsesc detalii suplimentare privind analizarea efectelor economice și asupra mediului.

Deși această analiză confirmă impactul pozitiv de până acum al politicii, este esențial ca dezvoltarea ulterioară planificată a biocarburanților să fie însoțită de criterii de durabilitate. Noile directive privind energia regenerabilă și calitatea carburanților includ astfel de criterii, acoperind cerințele minime pentru economiile de gaze cu efect de seră și cerințele pentru evitarea unor schimbări dăunătoare ale utilizării a terenurilor.

3.4. Măsuri suplimentare necesare în sectorul transporturilor

Complementar politicilor privind biocarburanții, în ultimii doi ani Comunitatea a întreprins o serie de alte inițiative pentru a face ca sectorul european al transporturilor să devină mai verde. Acestea includ regulamentul privind emisiile de CO₂ produse de automobile¹⁹ (pentru reducerea emisiilor produse de autoturisme) și directiva privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic²⁰ (care elaborează reglementări în materie de achiziții publice ecologice pentru autovehicule). În 2008, Comisia

¹⁷ Proiectul Employ RES, Fraunhofer ISI et al, urmează (comandat de Comisia Europeană).

¹⁸ Cifra este obținută prin metoda JEC.

¹⁹ Negocierile pentru adoptarea regulamentului privind emisiile de CO₂ produse de autoturisme s-au încheiat cu succes la prima lectură pe 17 decembrie 2008

²⁰ Acest text a fost adoptat de Consiliul European și de Parlament în octombrie 2008.

a adoptat strategia pentru ecologizarea transporturilor²¹, care ar trebui să încurajeze utilizarea unor vehicule mai ecologice și a unei logistici îmbunătățite.

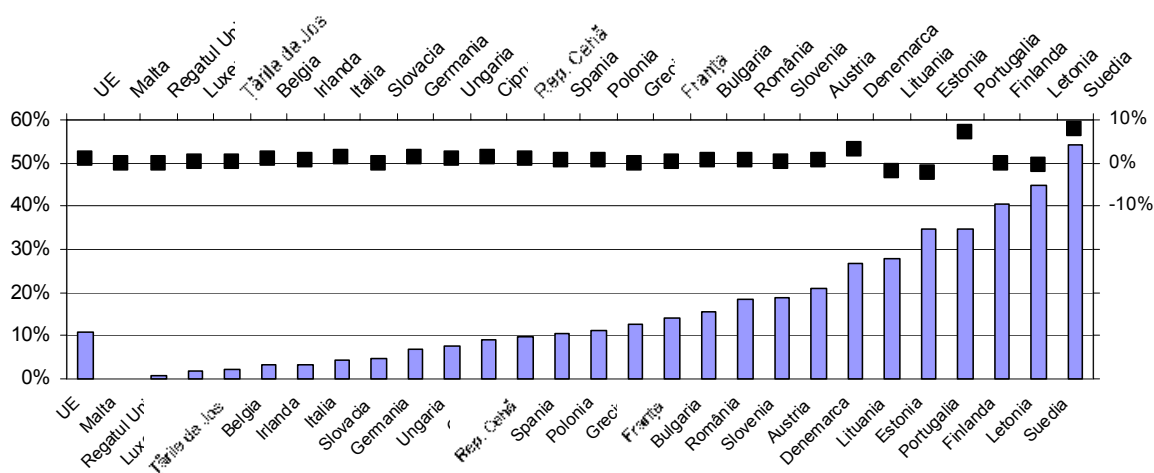
Creșterea ponderii energiei regenerabile utilizate în sectorul transporturilor și creșterea eficienței energetice a tehnologiilor aplicate motoarelor și vehiculelor vor rămâne priorități majore ale UE, pentru a reduce dependența ridicată de petrol a sectorului transporturilor. Deși sectorul transporturilor rutiere este cel care are nevoie cel mai rapid de progres (din cauza extinderii sale și a ratei rapide de creștere), sunt importante și evoluțiile celorlalte moduri de transport, mai ales cel aerian.

4. ENERGIA REGENERABILĂ UTILIZATĂ PENTRU ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE

Evaluarea completă a dezvoltării energiei regenerabile în Europa impune evaluarea, printre altele, și a sectorului încălzirii și răcirii, deși acesta nu este acoperit de legislația europeană. Acest sector este responsabil pentru aproximativ 50% din consumul total final de energie, și pentru 60% din consumul total final de energie regenerabilă. Este dominat de biomasă, dar include și energia solară, termică și geotermică.

În pofida ponderii relativ ridicate a energiei regenerabile utilizate, acest sector este departe de a-și atinge potențialul. Într-adevăr, sectorul încălzirii și răcirii a fost neglijat din punctul de vedere al creșterii energiei regenerabile în majoritatea statelor membre, în parte ca urmare a absenței unui cadru legislativ clar și a stimulentei și, de asemenea, din cauza existenței unor bariere independente de piață.

Ponderea energiei regenerabile în sectorul încălzirii în 2006 (coloanele și axa din partea stângă) și creșterea (stagnantă) din perioada 2004-2006 în toate statele membre cu trei excepții (punctele și axa din partea dreaptă).

Sursa: Eurostat

4.1. Rolul sectorului bioenergetic al UE

Sectorul încălzirii și răcirii depinde de diverse surse regenerabile de energie, dar este dominat de utilizarea biomasei. De fapt, în termeni absoluți, biomasa este cea mai mare sursă separată de energie regenerabilă, și se prevede că va contribui cu aproximativ două treimi din ponderea energiei regenerabile prognozată pentru 2020 (proiecții PRIMES).²² în ceea ce privește

²¹ COM(2008)433. Comunicare privind ecologizarea transporturilor.

²² SEC(2008)85 Annex to the Impact Assessment accompanying the 2008 energy and climate package (Anexa la studiul de evaluare a impactului care însoțește pachetul privind energia și schimbările climatice din 2008).

consumul de energie primară²³. Mai mult decât atât, este important de menționat că biomasa poate fi folosită pentru a produce încălzire și electricitate, dar și sub formă de „biocarburanți”, de exemplu utilizarea biomasei în sectorul transporturilor. Din acest motiv, UE a elaborat în 2005 Planul de acțiune pentru biomasă (BAP), evidențiind necesitatea coordonării politicilor, iar prezentul raport analizează progresele realizate în sectorul biomasei.

În 2006, în UE-27 au fost consumate în scopuri energetice 88 Mtep de biomasă (consum de energie primară), reprezentând o creștere de 8% față de 2005. Această realizare este încă **departe de atingerea potențialului biomasei în UE**, identificat în Planul de acțiune pentru biomasă, care estima că până în 2010 biomasa ar putea contribui cu aproximativ 150 Mtep la necesarul nostru energetic.

BAP a evidențiat 33 de acțiuni pentru sporirea utilizării biomasei, incluzând măsuri transversale care afectează aprovizionarea cu biomasă, finanțarea și cercetarea²⁴ și elaborarea planurilor de acțiune naționale pentru biomasă. Totuși, puținele planuri prezentate până acum²⁵, deși recunosc importanța biomasei, sunt foarte diferite, îngreunând compararea strategiilor, și acordă o atenție limitată mobilizării noilor resurse oferite de biomasă²⁶.

Creșterea biomasei întâmpină dificultăți care includ barierele administrative și independente de piață, precum nevoia unei definiții mai clare și armonizate a termenilor (mai ales pentru biomasă și deșeuri) și blocajele generate de procedurile de procesare a permiselor, îndelungate și complicate din punct de vedere juridic (pentru mai multe detalii, consultați documentul de lucru al serviciilor Comisiei). Noua directivă privind energia regenerabilă va aborda aceste preocupări. Directiva solicită statelor membre să transmită rapoarte privind planurile de dezvoltare a resurselor oferite de biomasă (folosind date armonizate) și solicită Comisiei să prezinte un raport privind cerințele aplicabile unui sistem de durabilitate pentru utilizările energetice ale biomasei și, dacă este cazul, să propună un astfel de sistem.

5. CONCLUZIE

Astăzi, mai mult ca niciodată, este clar că dezvoltarea resurselor regenerabile de energie ale Europei este un element crucial în lupta împotriva schimbărilor climatice. Este o parte a soluției în contextul eforturilor de îmbunătățire a securității și fiabilității aprovizionării noastre cu energie. Iar în situația economică actuală dezvoltarea industriilor bazate pe tehnologiile energiei regenerabile va fi o binevenită sursă de prosperitate și creare de locuri de muncă. Pentru toate aceste motive, Uniunea Europeană a dezvoltat o politică dedicată energiei regenerabile și a adoptat texte legislative în domeniul energiei regenerabile.

Prezentul raport a analizat progresul realizat în dezvoltarea energiei regenerabile. Analiza confirmă necesitatea unui cadru juridic mai puternic, de genul celui pe care Comunitatea a decis recent să îl instituie sub forma Directivei privind energia regenerabilă.

Există încă probabilitatea ca, în pofida legislației, a recomandărilor, a îndemnurilor și chiar a procedurilor judiciare inițiate împotriva unor state membre, Europa să nu își îndeplinească obiectivele privind energia regenerabilă stabilite pentru 2010. Acestea fiind spuse, au fost

²³ Consumul de energie primară se referă la consumul surselor energetice precum biomasa înaintea conversiei; consumul de energie finală se referă la energia de după conversie (*electricitate, căldură, carburanți pentru transport*).

²⁴ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport analizează mai detaliat aceste aspecte.

²⁵ http://ec.europa.eu/energy/renewables/bioenergy/national_biomass_action_plans_en.htm

²⁶ Mobilizarea unei cantități sporite de biomasă este importantă, având în vedere concurența pentru utilizările biomasei, mai ales ale lemnului, cu industriile de prelucrare a lemnului.

înregistrate progrese limitate în ultima perioadă. Noi măsuri politice în sectorul electricității au dus la o creștere substanțială în unele state membre, șase dintre acestea obținând o creștere a ponderii cu cel puțin 2% începând cu 2004. În același timp, ponderea electricității regenerabile a stagnat sau a scăzut în șapte state membre începând cu 2004. În sectorul transporturilor, o schimbare destul de răspândită în favoarea utilizării unor măsuri de impunere de obligații, în detrimentul unor simple măsuri fiscale, a contribuit la creșterea cu 1,6% a ponderii în UE începând cu 2004, determinată de creșterea cu peste 2% a ponderii în șapte state membre.

Deși recent au fost înregistrate progrese, rata de creștere rămâne scăzută, iar barierele în calea creșterii, în toate sectoarele, rămân neclintite în majoritatea statelor membre. Probabil că Europa nu își va îndeplini nici obiectivul referitor la ponderea electricității din surse regenerabile de energie, nici obiectivul referitor la ponderea energiei regenerabile în domeniul transporturilor. Comisia Europeană va continua să întreprindă acțiuni judiciare pentru a garanta respectarea actualelor directive și pentru a stimula astfel progresul spre obiectivele pentru 2010.

**REZUMATUL PROGRESSELOR STATELOR MEMBRE ÎN DEZVOLTAREA ENERGIEI
REGENERABILE**

	2006 pondere (%)	2010 obiectiv (%)	Electricitate			Biocarburanți		
			creștere recentă	progrese realizate	2007 pondere (%)	2010 obiectiv (%)	creștere recentă	progrese realizate
Austria	61,6	78,1	☹	☹	4,2	5,75	☺	☺
Belgia	3,9	6	☺	☹	1,1	5,75	☺	☹
Bulgaria	6,8	11	☹	☹	4,8 ²⁷	5,75	☺	☺
Cipru	0,0	6	☹	☹	0 ⁽²⁰⁰⁵⁾	5,75	☹	☹
Rep. Cehă	4,1	8	☹	☹	0,5	2,5	☹	☹
Danemarca	25,9	29	☹	☺	0,1	5,75	☹	☹
Estonia	1,5	5,1	☹	☹	0,1	5,75	☹	☹
Finlanda	26,5	31,5	☹	☹	0,1 ⁽²⁰⁰⁶⁾	5,75	☹	☹
Franța	14,3	21	☹	☹	3,6	7,0	☺	☹
Germania	12,6	12,5	☺	☺	7,4	5,75	☺	☺
Grecia	8,8	20,1	☺	☹	1,2	5,75	☺	☹
Ungaria	3,7	3,6	☺	☺	0,2	5,75	☹	☹
Irlanda	8,6	13,2	☺	☹	0,6	5,75	☹	☹
Italia	18,3	22,5	☺	☹	0,5	5,75	☹	☹
Letonia	40,4	49,3	☹	☹	0,1	5,75	☹	☹
Lituania	3,9	7	☹	☹	4,4	5,75	☺	☺
Luxemburg	3,7	5,7	☹	☹	1,5	5,75	☺	☹
Malta	0,0	5	☹	☹	1,1	1,25	☹	☺
Țările de Jos	7,9	9	☺	☺	2,0	5,75	☺	☹
Polonia	3,1	7,5	☹	☹	0,7	5,75	☹	☹
Portugalia	31,2	39	☺	☹	2,5	5,75	☺	☹
România	28,1	33	☹	☹	0,8	5,75	☹	☹
Slovacia	16,0	31	☺	☹	2,5	5,75	☺	☹
Slovenia	28,3	33,6	☹	☹	0,8	3,5	☹	☹
Spania	19,1	29,4	☹	☹	1,1	5,75	☹	☹
Suedia	52,3	60,0	☹	☹	4,0	5,75	☺	☹
Regatul Unit	4,6	10	☹	☹	0,8	5,0	☹	☹

²⁷

Această cifră este preliminară. Deoarece rata sa de creștere nu a fost confirmată, Bulgaria nu a fost considerată unul dintre statele membre cu o rată de creștere a biocarburanților peste medie.

Sursa: Eurostat 2006: ponderea energiei din surse regenerabile ca procent din consumul final de energie, cuprinzând producția de hidroenergie normalizată (inclusiv consumul ramurii energetice pentru electricitate și producție de căldură și pierderi de distribuție).

Legenda notelor reprezentate prin emoticoane

progres realizate spre obiectiv	0-33%	34-66%	67-100%;
creștere '04 - '06/'07	≤ 0% schimbare	> 0 – 1% schimbare	> 1% schimbare
	☹	☹	☺

Date fiind provocările menționate mai sus și contribuția potențială majoră a energiei regenerabile la îndeplinirea obiectivelor UE privind clima și energia, noua directivă europeană privind energia regenerabilă, care va intra în vigoare la începutul anului 2009²⁸, va reprezenta o binevenită consolidare a cadrului juridic. Până în 2010, statele membre vor trebui să își elaboreze Planurile naționale de acțiune, ceea ce înseamnă că toate statele membre, inclusiv cele ale căror progrese spre obiectivele stabilite de UE au fost foarte limitate până în prezent, vor trebui să elaboreze un plan clar prin care să stabilească modul în care intenționează să își îndeplinească obiectivele referitoare la energia regenerabilă și la energia regenerabilă utilizată în sectorul transporturilor. Vor trebui să explice cum intenționează să reformeze codurile din domeniul construcțiilor și regimurile de planificare pentru a spori gradul de utilizare a energiei regenerabile și pentru a îmbunătăți condițiile de acces la rețeaua de electricitate. Vor trebui să stabilească obiective naționale sectoriale, măsurile și sistemele de sprijin care să fie aplicate pentru îndeplinirea obiectivelor, măsurile specifice pentru promovarea utilizării energiei din biomasă și intenția de a utiliza transferurile (statistice) de energie regenerabilă din alte state membre și să evalueze rolul diferitelor tehnologii în îndeplinirea obiectivelor. De asemenea, vor trebui să implementeze și să monitorizeze criteriile de durabilitate pentru biocarburanți pentru a se asigura că biocarburanții contribuie în mod clar la îndeplinirea obiectivelor noastre de mediu.

Prin toate aceste elemente, directiva va oferi un sistem stabil de politici pentru dezvoltarea rapidă a energiei regenerabile în UE în următorii doisprezece ani. Europa se află acum într-o poziție mult mai bună și mai puternică din care poate facilita dezvoltarea resurselor regenerabile de energie și se poate răspunde astfel în mod direct preocupărilor esențiale referitoare la energie ale secolului 21.

²⁸

Noua

directivă

http://www.europarl.europa.eu/sce/data/amend_motions_texts/doc/P6_AMA%282008%290369%28210-210%29_EN.doc